

En naturstig som leder till naturreservatets pärlor.
Upptäck växter, djur och spår av människan i landskapet.

Riekkola-Väliivaara

NATURRESERVAT

NATURSTIG MED INFORMATION

Ur karta © Lantmäteriet Gävle 2010. Medgivande 12010/01628.

- **NATURSTIG:** En 3,5 km lång naturstig med 20 nummerstolpar och med texthäfte. Stigen har orange märkning. Texthäftet finns att köpa på Turistbyrån eller att hämta som PDF på www.haparanda.se/riekkola.
- **5 INFORMATIONSTAVLOR:** Tavlorna har orange färg och text på svenska, finska och engelska.
- **6 UPPTÄCKARPLATSER:** Upptäckarplatserna är särskilt gjorda för skolorna men kan nyttjas av alla. Skyltarna har blå färg.

Följ med på vandring

genom Riekkola-Välivaara naturreservat.
 Här finns mycket att upptäcka, lära och njuta av.
 Vid Ebonsviken myllrar det av änder och vadare som söker mat bland blommande topplösa och missne.
 I granskogen sjunger rödhake och visslar järpe.
 På myren blommar tranbär och hjortron.
 Klapperstensfälten på bergslutningen berättar att området sakta har rest sig ur havet efter istiden.
 Stigen går också fram till havsstranden.
 Här, och uppe på berget mellan grova tallar, finns sköna platser att rasta vid.

Granskogen

Välkommen att vandra i Riekkola-Välivaara naturreservat. Det blev skyddat 1972 för sina naturvärden och för sin betydelse för friluftsliv och senare också som Natura 2000-område, EU:s nätverk av skyddad natur. Nu är du på väg in i en granskog som får leva sitt eget liv. Från grenarna hänger flera arter tagellav. Här får träden bli gamla, dö och falla till marken. Då fylls de av liv. Svampar, mossor, lavar och insekter bor i och på stammarna länge till, innan de blivit ett med marken. Runt omkring dig kan du se hur nya granar växer upp på förmultnade granstammar.

Här växer örter som blommor i vitt på försommaren, skogsstjärna, ekorrhör och harsyra. Lite senare blommor rosa linnea i långa revor. Frodiga ormbunken nordbräken lyser grön tillsammans med den lilla gracila ekbräken. Och under breder en matta av mossor ut sig.

Det här är trastarnas skog. Här kan du tidiga vårmorgnar höra koltrasten flöjta, taltrastens repeterande "prat" och rödingetrastens fallande ramsa som avslutas med ett tjatter. Kanske hör du också järpens nålfina vissling. Det är vår minsta hönsfågel, brunspräcklig och väl kamouflerad på marken eller uppe bland grangrenarna. När den blir skrämmd flyger den upp med ett ljudligt buller.

Linnean blommor i granskogen.

Morkullan ruvar på marken. Hanen drar ovanför grantopparna på sommarkvällen och hävdar revir med sitt oårrt, oårrt, oårrt, psst.

Stigen leder nu ner mot Ebonsviken. Vik åt vänster på elljusspåret fram till fågeltornet.

Sångsvanen häckar gärna på en övergiven bisamhydda.

Från grantoppen varnar grönbenan oroligt för ägg och ungar.

Ebonsvikens liv

Från fågeltornet har du fin utsikt över Ebonsviken (Kuusilahti) som var en havsvik ännu på 1800-talet. Nu är den en grund sjö som växer igen av vitmossor. Man har funnit nio arter här, några av dem flyter och bildar gungfly. Det är omöjlig mark för oss att färdas på, men bra för fåglar som rastar eller häckar.

Här samlas under flyttning mängder av simänder som gräsand, kricka, bläsand, stjärtand och skedand. De tippar för att med halsen nå ner till vattenväxter på botten. Här finns också dykänder som vigg och knipa. De dyker och jagar småfisk, vatteninsekter och grodyngel under vattenytan. Några änder stannar för att häcka, liksom ibland något sångsvanpar. Kanske ser du svanar med sina grå ungar framåt sommaren. De bygger gärna bo på en bisamhydda. Jättesorken bisam kom från Finland i mitten av 1900-talet, men är ursprungligen en amerikansk art som med människans hjälp förts till Europa.

På våren hör man också vadare - enkelbeckasinens bråkande och tickande, grönbenans *jiff, jiff, jiff lullilul-lilullilull* och gluttsnäppans *tju-tju-tju* blandat med sävsparvens stilla kvitterramsas. På sommaren kommer skratmåsar och dvärgmåsar hit för att jaga sländor. Skickligt fångar de insekter i luften. De har båda mörkt huvud, men dvärgmåsen är svart under vingarna.

Uppe i fågeltornet finns mer information. Stigen fortsätter sedan vidare längs stranden.

Ebonsvikens utlopp

Gå stigen 50 meter åt vänster och sedan spången ut mot viken.

Här rinner den bäck som avvattnar Ebonsviken. Ebon var skohandlare, hette Johansson i efternamn och hade tidigare en stuga här. Det är bara hundra meter till havet. Förr fiskade haparandabor gädda med ryssjor i viken och bäcken. Gäddor simmar vid islossning upp i vikar och fjärdar för att leka på grunt vatten.

Vid stranden ser du några av Ebonsvikens växter. Norrlandsstarr bildar en bård längs stranden. På våren blommar kabbeleka i gult. Lite senare ser du topplösan med gula blomax en bit ner på stammen. Här blommar också missne (Calla) med sitt vita nästan plastiga blomblad och ett ax i mitten. På hösten lyser axen alldeles röda. På botten växer hästsvans i långa slingor med bladkransar. På ytan flyter andmat, ett par millimeter små blad som i mängder bildar gröna, flytande mattor.

Här blommar också sprängört, en växt som ser ut som hundkex. Linné skrev om den när han for förbi här 1732. Han berättade om den fruktade boskapssjukan, korna åt av den giftiga sprängörten och dog.

Gå tillbaka åt höger och fortsätt naturstigen till information 4-19. (Stigen åt vänster går till Cape East. Längs den finns info nr 20.)

Missne
Kabbeleka

Sommarstugestranden

I början av 1900-talet byggde många välbärgade haparandabor sommarstugor här. Det syns att det är påkostade hus som uppfördes längs stranden. Tänk dig att havsytan stod en meter högre och var fri från buskar och träd. Alla hade strand med havsutsikt.

Kring sommarstugor av det här slaget hittar man ofta trädgårdsrymlingar, odlade växter som förvildats i naturen. Trehundra meter längre fram längs stigen, efter att ha passerat muddringsmarken, kan du se en sådan, jättebalsamin, som ursprungligen kommer från Indien. Vår svenska flora är faktiskt full av sådana arter, som kommit hit med människans hjälp. Moderna växtböcker tar numera med sådana växter, eftersom de lever ett vilt liv idag.

Fortsätt framåt längs raden av sommarstugor.

Köpmanfamiljen Hermanssons stuga. Familjen drev sin klädbutik ända in på de första åren av 2000-talet.

Jättebalsamin. Växten skjuter iväg sina frön när man klämmer på fröskidorna.

Ängsmark

Här är en liten ängsmark som sommarstugeägare har hållit öppen. Då trivs ängsblommor som späd ögontröst, smörblomma, åkerbär, ängsruta, ängsskallra, ängsviol, björkpyrola, ängskovall, skogskovall, åkerfräken och vänderot. Lite varstans står höga vackra enbuskar. Och ljungen blommar på sensommaren.

En äkta äng är mark där bönderna förr slog hö till kreatur. Ängen gödslades aldrig, men näring togs bort genom det hö som bärgades. En äng är därför näringsfattig. Stora frodiga växter som älgört och mjölke trivs inte, men däremot små, konkurrenssvaga arter som ögontröst och åkerbär.

Ser du den gamla stensatta båtkajen? Här kunde man förr lägga till med båten. Det ger en bild av landhöjningen, nästan en meter på hundra år. Lägg också märke till den vackra stengärdsgården. Här har brutits mycket sten ur marken.

Fortsätt ner mot havsstranden till information 6. Gå därefter tillbaka hit och fortsätt vidare längs raden av sommarstugor.

Åkerbär
Späd ögontröst

6

Sjöfräken

Havsstranden

Du står vid Bottenvikens strand. Under istiden var jordskorpan nedtryckt av tre kilometer tjock is. Sedan isen smält bort, för 9000 år sedan, har landet långsamt höjt sig. Idag är landhöjningen 8 mm per år. Ny strand bildas och växter vandrar in. Se dig omkring. På den äldsta marken växer gran. Närmare vattnet följer björk och rönn. Sedan kommer en bård av gråal, och utanför den olika slags videbuskar. Vid vattnet finns en strandäng med många växter, t ex fackelblomster med lila blommor i ax, ängsruta, älgört, åkerbär, ekorbär, skogsstjärna, vitblära, rödblära, vänderot och strätta. Strandängen är starkt påverkad av havsisens rörelser. Och vissa år kan mängder av älvis komma hit vid Torneälvens islossning.

Vid vattenkanten trivs norrlandsstarr och sjöfräken. Under vattenytan finns vattenväxter, bland andra trubbpilblad, ålnate, gräsnate och den lilla sylörten.

Grunda bottnar är mycket viktiga i havet. Små fiskar och fiskyngel har sin barnkammartid här innan de ger sig ut på djupet. Här på grunt vatten fiskar gärna knipor och småskrakar. Under hösten samlas stora flockar av sångsvanar för att äta vattenväxter innan de ger sig av söderut.

Gå upp på stigen igen och fortsätt västerut längs raden av stugor fram till en muddrad båtplats.

Trubbpilblad har en sorts blad på botten och en annan på ytan.

7

Fotsteg på stranden vid lågvatten. Svartmossa kommer upp ur gyttjan.

Muddringsmark

Genom landhöjningen hamnar sjöbodar och båtplatser på torra land. Förr flyttade människor efter vattnet. Idag kan vi muddra och fördjupa farleder och båtplatser, men för det krävs tillstånd. Två problem uppstår när man muddrar. Man förändrar grunda bottnar där fiskyngel och andra vattendjur trivs. Dessutom lyfter man upp bottenmaterial och lägger det på land.

Svartmossa, svart gyttja från botten, kommer då upp i luften. I den finns svavel som legat bundet fram till nu. När svavel i form av sulfid oxideras i luften bildas svavelsyror som försurar miljön.

Här har man, efter att ha fått tillstånd, muddrat en båthamn och gjort en plan av muddringsmassorna. Jordmaterialet är fin silt, finare än sand och grövre än lera, som Torneälven fört hit som slam. Typiskt deltamaterial alltså, för vi står i älvens deltaområde.

På muddringsmassorna har växter vandrat in. Det är delvis samma växter som finns på naturlig deltamark, norrlandsstarr och gräsen madrör och brunrör.

Här utanför ligger ön Kraselii, en förfinskning av svenska ordet gråsäl. Kraselii och andra öar växer ständigt på grund av landhöjningen och slamtillförseln från Torneälven. Längst bort till vänster syns udden Hellälä i Finland. Där fanns tidigare det stora sorteringsverket för allt timmer som flottades i älven. Flottningen upphörde 1971.

Fortsätt vägen västerut längs staketet. Här kan du se trädgårdsrymlingen jättebalsamin. Efter 200 meter viker stigen av från vägen åt höger in i skogen.

Granvitmossa

Björnmossa

Husmossa

Granvitmossa

Vi lämnar havet och kommer in i vacker granskog. Där det är torrt bildar väggmossa och husmossa en grön matta. Det är växter som man förr använde som isolering mellan stockarna i timmerhus. På fuktigare mark tar granvitmossan över. Den är ljus grön och växer i en jämn gungande matta. Skott av den mörkare björnmossan växer insprängda i mattan.

Det finns 45 arter vitmossa i Sverige. De är gröna, bruna eller röda. Ingen är vit om man inte torkar den. Typiskt för vitmossa är att man kan krama massor av vatten ur den. Den användes förr att lägga under spädbarn istället för blöjor eftersom den så effektivt suger upp vatten.

En så här blöt granskog kallas sumpskog. För många arter är det den bästa platsen att leva på. Därför ska vi värna extra om sumpskogen till nytta för älgar, morkullor, järpar, hackspettar, mesar, grodor, myggor, mossor och många fler.

Björkens svampar

På flera döende björkar lever fnösktickor. De genomväver veden på gamla björkar med sina svamptrådar, hyfer, och gör att björken långsamt dör. Vanligen blir björkar inte äldre än vi människor.

Fnöskticka har fått sitt namn för att man förr gjorde fnöske av dess inre ved. Man skar bort den övre ljusta delen och den undre delen med porer. Det man fick kvar skars i tunna skivor och kokades i vatten och aska. Sedan bultade man skivorna till tunna bitar som ser ut som sämskskin och torkade dem till fnöske. Fnöske brinner inte, men glöder lätt. När man förr använde eldstål och flinta, kunde fnösket lätt fånga upp glöd. Man blåste och kunde sedan få näver eller torrt gräs att brinna och efterhand göra en större eld. Livsviktigt för gamla tiders människor alltså.

Tickor växer med porlagret nedåt. Om en björk faller, byter tickan riktning och fortsätter att växa nedåt, men nu i en ny riktning. Kan du se någon sådan björk?

Vandrar man här på hösten ser man gott om svamp på marken. Tegelröd björksopp är vacker och god att äta. Björksoppen hänger med sina hyfer samman med björkarnas rötter i ett ömsesidigt äktenskap som kallas mykorrhiza. Precis som tickorna har sopporna sina sporer i porer på hattens undersida.

Tegelröd björksopp
Fnösktickor

Granens honblommor på väg att bli kottar.

Granen

Här går stigen i granskog, Sveriges vanligaste naturtyp. Bara i områden som ofta brunnit är granen ovanlig. Den brinner bra och överlever sällan en skogsbrand. Däremot är den duktig på att tränga sig in i annan skog. Den kan växa upp i skuggan av andra träd. Det klarar inte tallen.

Här i norr, och särskilt i brukade skogar, blir granar oftast bara mellan 100 och 200 år. Men de kan bli 400 år gamla. För oss är granen viktig och används t ex till ytterpanel på hus och för att tillverka papper.

Granens kottar är bra mat för många fåglar och djur. Ekorren gnager av kottefjäll för att komma åt fröna. Korsnäbben kan med sin korslagda, vassa näbb klippa upp kottefjällen på längden för att plocka ut fröna ur kottarna. Hittar du några nedfallna kottar med sådana uppklippta fjäll under granarna? Korsnäbbar har bon och ungar redan i mars då kottarna ännu är fulla av frön.

Obs!
Här viker naturstigen av snett åt höger!

Ekorren har gnagt bort kottefjäll för att äta fröna.

Aspticka

Aspen

I granskog hittar man ofta även tallar och flera arter av lövträd. Här är en liten dunge med aspar mitt bland granarna. Det brukar man kalla en klon, alla tillhör egentligen samma individ. De har fötts som rotskott från en gammal asp som en gång stått där i mitten.

Aspar är smaskens för många djur. Du kan se spår av hur älgen skrapat av den goda barken med sina tänder. Haren gnager också gärna på asp bark och kvistar.

Veden är mjuk, så spillkråkor och andra hackspettar hackar gärna ut sina bohål i aspar. Året efter kan pärluggla eller knipa bo i hackspetthålet. Här i Riekkola hörs pärlugglan spela på vårvinternätterna. Kanske har den sitt bo i någon gammal asp.

På asparna syns två parasitsvampar, den stora hårda asptickan och den rödbruna, mjukare rävtickan. Den är en så kallad signalart för värde-

full, gammal skog. Tickorna kommer långsamt att ta död på trädet. Det är naturligt, och bra för många andra djur och växter. Det blir lättare för hackspettar att hacka bohål när stammen är murken inuti. Många insekter trivs i murkna aspar. Och när trädet en gång ramlar och dör, växer nya små aspar upp från rötterna.

Aspens löv darrar eftersom de långa bladskäften är tillplattade från sidorna.

Lingon

Blåbär blommar i juni.

Vinna eller förlora

Du har nu gått en lång sträcka genom blåbärsgranskog. Gran konkurrerar ut tall där det är lagom fuktigt, inte för torrt och inte för blött. Och på de bästa markerna slår blåbär ut lingon. Tall och lingon får nöja sig med de marker som blir över, torra hällmarker, torra hedar och blöta myrar. Fanns inte gran eller blåbär, skulle tall och lingon breda ut sig där också.

Nu kommer du in på torrare mark. Ser du att tall och lingon tar över mer och mer?

Snart kommer stigen fram till elljusspåret. Passera rakt över. Stigen fortsätter på andra sidan.

Tallen

Här, högre upp på berget, är tallen allt vanligare. Några tallar är flera hundra år gamla, Sveriges äldsta är nästan 800 år. En av dem står i Muddus nationalpark och har sår efter fem skogsbränder. Tallar tål skogsbrand. De får bara ett sår i barken som långsamt läker till ett "brandljud". Det är viktigt att det står kvar gamla tallar i skogslandet. Där bygger kungsörnen gärna bo. Boet kan väga ett ton och då behövs rejäla träd.

Många djur äter tallbark, tallbarr eller tallkottar. Ålgen gnager bark och betar barr på vintern. Tjädern äter nästan bara tallbarr under vintern så länge bärris och bär är täckta av snö. Större korsnäbb klipper upp tallkottar för att komma åt fröna. Även mesar äter gärna tallens frön. Större hackspett klämmer fast tallkottar på ett träd och hackar sedan ut fröna. Under sådana "hackspettsmedjor" kan det ligga hundratals sönderhackade kottar.

Till höger om stigen finns längre fram ett klapperstensfält. Du kommer att passera ytterligare ett sådant (informationsstopp 17). Följ stigen snett fram till höger vid nästa passage av elljusspåret.

Från tallkronorna hörs större korsnäbbens kypp, kypp, kypp.

Smalnäbbad nötkråka med cembrafrö i näbben.

Ryska tallar i Haparanda

Se dig kring. Kan du upptäcka plantor av en konstig tall? Det är cembratall, en rysk art med långa barr. På vår svenska tall sitter barren två och två. På cembran sitter de fem och fem. Hur har denna främling hamnat här? Jo det är en främling som planterat dem också – den smalnäbbade nötkråkan. Här är hela historien:

Nitiska trädgårdsmästare planterade i början av 1900-talet den ståtliga

Cembrakottar

cembratallen i Norrbotten, särskilt kring stationshus. I Haparanda står en mindre skog av cembratallar vid järnvägsstationen.

I Ryssland och Sibirien finns cembran naturligt. Där lever också den smalnäbbade nötkråkan på frön i de stora cembrakottarna. Under senare årtionden har det varit några invasioner av nötkråkor från öst, när frösättningen på cembran slagit fel där. Hit kom de och fann massor av goda cembrakottar vid järnvägsstationer och parker i Norrbotten. De började häcka även här.

Nötkråkor är hamstrare. På sensommaren plockar de frön från cembrakottar, flyger med krävan full till skogs och gräver ner fröna för att spara till vintern. Vissa frön hittar de, andra blir kvar och växer upp till nya plantor i skogen. Hur många plantor ser du?

Granskogens fåglar

I granskogen hör man fåglar sjunga på vår och försommar. Många av granskogens fåglar har höga, tunna, nästan spetsiga läten.

Järpen har en nålfin, fallande vissling, en så hög ton att den är svår att höra.

Kungsfågeln fina, lite skyttlande sång, går i samma, höga tonläge. Den är Sveriges minsta fågel.

Rödhamnen har en silvrig, pladdrande, men mycket vacker sång.

Svartmesen visslar enformigt som en talgoxe, men högre och snabbare.

Trädkryparen kryper uppför trädstammarna och har en hög drillande stämma.

Talltitans vanligaste läte är ett kraftigt *tji-tää-tää-tää*.

Svartvit flugsnappare bor i holkar eller hackspetthål och sjunger frejdigt med en käck flöjtramsa: *Kiwi kiwi chips kiwi kiwi chips kiwi kiwi* som en som inte kan bestämma sig för söt eller salt mat.

Bofinkens sång är stark och käck, en rapp, fallande ramsa, som avslutas med en knorr: *si-si-si-si-ja-ja-ja-ja ä bolschevik*.

Här viker stigen av mot höger.

Både järpe och svartmes stannar i Riekkola hela året.

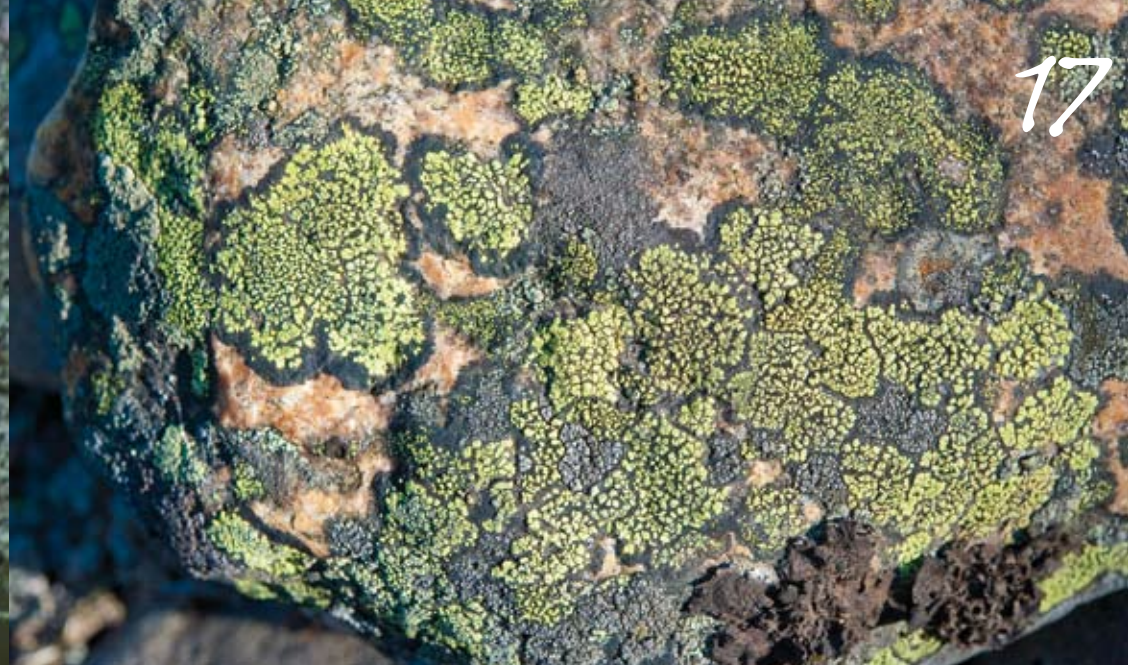
Spillkråkan älskar myror, både hästmyror som finns i gamla murkna träd och stackmyror i myrstackarna.

Skogens höghus

Myrstacken är ett riktigt höghus. Det bor kanske en halv miljon myror i en enda stack. Bäst gillar myrorna att bygga hus av granbarr, alltså är det fler stackar i granskog än i tallskog. Myror jobbar ivrigt med att samla barr och bära hem till stacken. Den behövs för att klara vårt kalla klimat. Barr isolerar mot vinterkyla och avger också värme när de förmultnar. Myror drar också hem döda småkryp, frön och annan mat till stacken.

Stacken har en källarvåning, lika stor som "höghuset". Dit ner i värmen flyttar myrorna under vintern. Det finns också andra insekter som snyltar på myrorna och flyttar in i stacken. Redan i april tinar stacken fram ur snön och myrorna kryllar i solljuset för att reparera vad som skadats under vintern.

Vår största hackspett, spillkråkan, gillar myrpupp och gräver sig gärna in i stacken. Det gör också räv och björn för att få sig ett skrovsmål. Det kan vara förödande för myrsamhället. Björnen gräver gärna sitt vinteride i gamla myrstackar. Man kan gott förstå att där är varmt och skönt.

Klapperstenarna är täckta av svart tuschlav och flera arter av kartlav.

Klapperstensfält

Gå upp tio meter i slutningen. Här finns ett fält av stenblock. När Riekkola långsamt steg ur havet genom landhöjningen, svallade bränningar bergets sluttning. Allt fint material tvättades bort. Kvar blev rundslipade kullerstenar som idag bildar ett litet klapperstensfält mitt i skogen.

Varje sten är övervuxen med kartlav. Titta närmare, hur många arter kan du upptäcka? Den vackraste är kanske grön kartlav. Man kan nästan se hela världskartor i den. Här finns också kolsvart tuschlav. Mellan stenarna växer brun islandslav. Den har varit viktig nödföda för människor i arktiska trakter.

Klapperstensfältet ligger 15 meter över havet. För hur länge sedan gungade vågorna in här? Kanske kunde man då se sälar ligga och vila vid stranden.

Mellan stenarna växer brun islandslav.

Följ elljusspåret åt vänster, vik höger efter 30 meter!

På tallhedar finns flera arter renlav. Här är den största, fönsterlav eller vitlav.

Renar gräver sig skickligt ner för att komma åt att äta laven under snön.

Följ stigen fram till en bilväg.
Följ sedan vägen åt vänster!

Sandhed

När bränningarna spolade berget hamnade det fina materialet långt ned. Där du går avsattes sand. Den ligger på bergets norra sida. Så är det än idag på öar i Haparanda skärgård. Eftersom de starkaste vindarna oftast kommer från sydväst, finns sandstränderna på öarnas nordsida.

Kanske var det här en badstrand för barnen på järnåldern? Idag är det en torr hed med renlavar på marken. De är hårt trampade av både människor och djur. Men de är också betade. Titta noga så kan du kanske se renspillning, svarta kulor som ser ut som kaffebönor. Renarna betar på sådana här hedar på vintern. De gräver sig ned genom snön med sina breda klövar och äter renlav. Men först luktar de genom snön var det är lönt att gräva.

Myren

Gå gärna ner och titta på myrens växter. I botten finns en matta av gungande vitmossor. På den växer små rosetter av rundsilesår. Den är köttätare, insekter fastnar på de klibbiga bladen. På mossan ligger långa revor av tranbär som blommar vackert rosa på sommaren och får röda bär på hösten. Plocka och smaka efter att de frusit. De är syrliga och goda. Tidigare på sommaren kan man hitta saftiga hjortron.

Myrens vårflora är främst vita hjortronblommor, rosa rosling och blommande vit skvattram, skogslandets rhododendron. Runt myren växer en bård av dvärgbjörk, vår minsta björk med blad som ser ut som musöron.

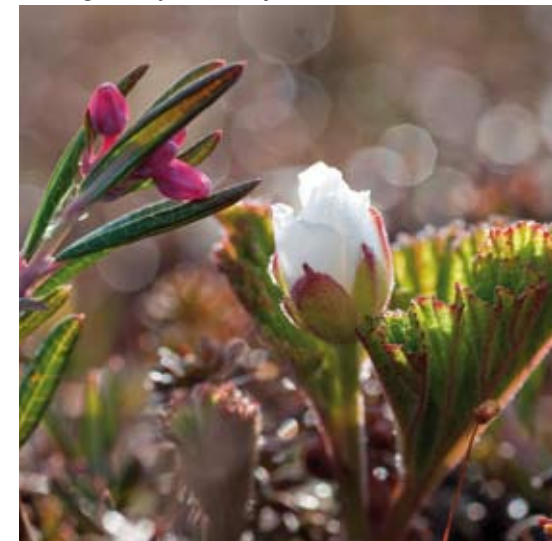
Flera arter av starr växer här. Det finns hundra arter i Sverige. De ser ut som gräs, men har trekantiga strån. Känn efter! Trådstarr har trådsmla blad, flaskstarr bredare ljusgröna blad och gröna ax och dystarr har vackra hängande ax med frön. Bönderna i gamla tider slog starr med lie. Höet torkade man på hässjor och körde hem på snön som vinterfoder till kor och hästar. Myrslåtter i Norrbotten upphörde i stort sett under 1950-talet.

Följ vägen tillbaka till parkeringen. Naturstigen har också en avstickare från Ebonsviken till Cape East. Den börjar vid information 3 och längs den finns information 20.

Flaskstarr

Rosling och hjortron, myrens vårblommor.

Den täta skogen ger skydd för älgen.

Ebonsviken i september. Missneblad bildar en bård mot vattnet.

Här var det ängar

För bara ett halvsekel sedan var det äng här. Havet stod högre och Sundholmen var en holme i Torneälvens deltaland. Idag hör den till fastlandet. Torneälvens vatten kunde vid högvatten ta vägen genom Ebonsviken. Vid islossningen kom stora mängder sönderbruten älvis farande in hit. Den hyvlade bort allt i sin väg och skapade ängar utan buskar och träd. Betande kor längs stranden försvårade ytterligare för träd att slå rot.

Idag tar inte älven sin väg genom Ebonsviken. En skog av gran och lövträd har vuxit upp på de tidigare strandängarna. Här finns gröna buketter av ormbunken nordbräken. Harsyra blommor på försommaren nästan som sydsveriges vitsippmattor.

I skogen ligger ett litet starrkärr. Kring det finns gott om älgspår. Älgen trivs på sådana här marker med gott om mat, vatten och skydd. Men de är mycket vaksamma och rädda för människor. Går du tyst fram kanske du får se skymten eller höra brak av en älg som försvinner i skogen.

Stigen fortsätter till Cape East där den slutar. Vill du fortsätta hela naturstigsslingan, gå tillbaka förbi infoplatz 3 och vidare slingan runt.

PRODUKTION: www.naturinorr.nu, www.bosmina.se

LAYOUT: www.ordochform.se

SKYLSTÄLL: SÖKA Design

FOTO: Linnea, morkulla, järpe, spillkråka och älg, Kenneth Johansson

Övriga foton, Thomas Öberg

Projektet är finansierat av Haparanda stad samt med statsbidrag för lokal naturvård förmedlat av Länsstyrelsen i Norrbottens län.

